

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] dubia sint in meliorem partem interpreta[n]da? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

nem humanam, sine qua vita ista non ducitur: vt ha-
berur in Gloss.* super illud 1. ad Corint. 4. Nolite
ante tempus iudicare. Secundus gradus est, cum
aliquis pro certo malitiam alterius aestimat ex leui-
bus indicijs. Et hoc si fit de aliquo graui, est pecca-
tum mortale, in quantum non est sine contemptu
proximi. Vnde glossa ibidem subdit, Etsi ergo suspi-
ciones vitare non possumus, quia homines sumus, iu-
dicia tamen, id est, diffinitiuas, firmasque sententias
continere debemus. Tertius gradus est, cum aliquis
iudex ex suspicione procedit ad aliquem condem-
nandum: & hoc directè ad iniustitiam pertinet: vnde
est peccatum mortale.

*est Aug.
11. 90. in
1o. parū
ante mt.
tom. 9.*

Ad primum ergo dicendum, quòd in humanis a-
ctibus inuenitur aliqua certitudo, non quidem sicut
in demonstratiuis, sed secundum quod conuenit ta-
li materię, puta cum aliquid per idoneos testes
probatur.

Ad secundum dicendum, quòd ex hoc ipso quòd
aliquis malam opinionem habet de alio sine cau-
sa sufficienti, indebitè contemnit ipsum: & idè in-
iuriatur ei.

Ad tertium dicendum, quòd quia iustitia & in-
iustitia est circa exteriores operationes (vt dictum
est*), tunc iudicium suspiciosum directè ad iniu-
stitiam pertinet, quando ad actum exteriorem
procedit: & tunc est peccatum mortale, vt dictum
est*. Iudicium autem interius pertinet ad iniu-
stitiam, secundum quod comparatur ad exteri-
us iudicium, vt actus interior ad exteriorem, sicut
concupiscentia ad fornicationem, & ira ad homi-
cidium.

*9. 59. a. 2
ad 3.
In corp.
art.*

ARTIC. IV.

*Virum dubia sint in meliorem partem inter-
pretanda?*

*ca. esote
misericor
des, ex-
tra de
reg. 14.*

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quòd du-
bia non sint in meliorem partem interpre-
tanda. Iudicium enim magis debet esse de eo, quod
vt in

ve in pluribus accidit. Sed in pluribus accidit, quod aliqui malè agant: quia stultorum infinitus est numerus, ut dicitur Eccles. 1. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, ut dicitur Genes. 8. Ergo dubia magis debemus interpretari in malum, quàm in bonum.

*l. v. de do
ctr. chri.
in prin.
16. 3.*

¶ 2 Præterea, August. dicit *, quod ille piè & iustè viuit, qui rerum integer est æstimator, in neutrâ partem declinando. Sed ille qui interpretatur in melius quod dubium est, declinat in alteram partem. Ergo hoc non est faciendum.

¶ 3 Præterea. Homo debet diligere proximum, sicut seipsum. Sed circa seipsum homo debet dubia interpretari in peiorem partem, secundum illud Job 9 Verebar omnia opera mea. Ergo videtur quod ea quæ sunt dubia circa proximos, sint in peiorem partem interpretanda.

SED contra est, quod Roman. 14. super illud, Qui non manducat, manducantem non iudicet, dicit Gloss. Dubia in meliorem partem sunt interpretanda.

*art. præc.
ad 2.*

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est *, ex hoc ipso, quod aliquis habet malam opinionem de alio absque sufficiente causa, iniuriatur ei, & contemnit ipsum. Nullus autem debet alium contemnere vel nocentem quodcumque inferre, absque causa cogente. Et idè ubi non apparent manifestâ indicia de malitia alicuius, debemus eum ut bonum habere, in meliorem partem interpretando quod dubium est.

Ad primum ergo dicendum, quod potest contingere, quod ille qui in meliorem partem interpretatur, frequentius fallitur. Sed melius est, quod aliquis frequenter fallatur, habens bonam opinionem de aliquo malo homine, quàm quod rarius fallatur habens malam opinionem de aliquo homine bono: quia ex hoc fit iniuria alicui, non autem ex primo.

Ad

Ad secundum dicendum, quod aliud est iudicare de rebus, & aliud de hominibus. In iudicio enim in quo de rebus iudicamus, non attenditur bonum, vel malum ex parte ipsius rei de qua iudicamus, cui nihil nocet qualitercumque iudicemus de ipsa: sed attenditur ibi solum bonum iudicantis, si verè iudicet; vel malum, si falsò: quia verum est bonum, intellectus, falsum autem est malum ipsius, ut dicitur in 6. ethic. * Et idèd vnusquisque debet niti ad hoc, quod de rebus iudicet, secundum quod sunt. Sed in iudicio, quo iudicamus de hominibus, præcipuè attenditur bonum & malum ex parte eius de quo iudicatur: qui in hoc ipso honorabilis habetur, quod bonus iudicatur; & contemptibilis, si iudicetur malus. Et idèd ad hoc potius tendere debemus in tali iudicio, quod hominem iudicemus bonum, nisi manifesta ratio in contrarium appareat. Ipsi autem homini iudicanti falsum, iudicium, quo bene iudicat de alio, non pertinet ad malum intellectus ipsius: sicut nec ad eius perfectionem pertinet secundum se cognoscere veritatem singularium contingentium, sed magis pertinet ad bonum affectum.

* ex t. 2. colligitur, to. 5. & lib. 6. met. 2. te. 8. habetur ex presd. tomo 3.

Ad tertium dicendum, quod interpretari aliquid in deteriorem vel meliorem partem, contingit dupliciter. Vno modo per quamdam suppositionem: & sic cum debemus aliquibus malis adhibere remediũ, siue nostris, siue alienis, expedit ad hoc vt securius remedium apponatur, quod supponatur id quod est deterius: quia remedium quod est efficax contra maius malum, multò magis est efficax contra minus malum. Alio modo interpretamur aliquid in bonum vel malum, diffiniendo, siue determinando: & sic in rerum iudicio debet aliquis niti ad hoc, vt interpretetur vnunquodque, secundum quod est; in iudicio autem personarum, vt interpretetur in melius, sicut dictum est*.

In corp. ar. et ad 2.

